

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์

นำเสนอเมื่อ : 12 ส.ค. 2550

ผู้ที่เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้คือสกินเนอร์ โดยที่เขามีความคิดเห็นว่าทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกนั้นจำกัดอยู่กับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนน้อยของมนุษย์ พฤติกรรมส่วนใหญ่แล้วมนุษย์จะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเองไม่ใช่เกิดจากการจับคู่ระหว่างสิ่งเร้าใหม่กับสิ่งเร้าเก่าตามการอธิบายของพาฟลอฟ สกินเนอร์ได้อธิบาย คำว่า "พฤติกรรม" ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ตัว คือ

ภาพ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก

ซึ่งเขาเรียกย่อ ๆ ว่า **A-B-C** ซึ่งทั้ง 3 จะดำเนินต่อเนื่องกันไป ผลที่ได้รับจะกลับกลายเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดขึ้นก่อนอันนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมและนำไปสู่ผลที่ได้รับตามลำดับ

สำหรับการทดลองของสกินเนอร์ เขาได้สร้างกล่องทดลองขึ้นซึ่ง **กล่องทดลองของสกินเนอร์ (Skinner Boxes)** จะประกอบด้วยที่ใส่อาหาร คันโยก หลอดไฟ คันโยกและที่ใส่อาหารเชื่อมติดต่อกัน การทดลองเริ่มโดยการจับหนูไปใส่กล่องทดลอง เมื่อหนูหิวจะวิ่งวนไปเรื่อย ๆ และไปเหยียบถูกคันโยก ก็จะมีอาหารตกลงมา ทำให้หนูเกิดการเรียนรู้ว่าการเหยียบคันโยกจะได้รับอาหารครั้งต่อไปเมื่อหนูหิวก็จะตรงไปเหยียบคันโยกทันที ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวถือว่าหนูตัวนี้เกิดการเรียนรู้แบบการลงมือกระทำเอง

1. คำศัพท์ที่สำคัญในการศึกษาทดลองของสกินเนอร์

การเสริมแรง คือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งจะแยกเป็น 2 ประเภทคือ **การเสริมแรงทางบวก** คือสิ่งที่ก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และ**การเสริมแรงทางลบ** คือสิ่งที่เมื่อนำออกไปแล้วจะทำให้การแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น การลงโทษ การเสริมแรงทางลบและการลงโทษมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและมักจะใช้แทนกันอยู่เสมอ แต่การอธิบายของสกินเนอร์การเสริมแรงทางลบและการลงโทษต่างกัน โดยเขาได้เน้นว่าการลงโทษนั้นเป็นการระงับหรือหยุดยั้งพฤติกรรม

เปรียบเทียบการเสริมแรงและการลงโทษ ได้ดังนี้

พฤติกรรม	การเสริมแรง	เพิ่มพฤติกรรม ก่อให้เกิดการกระทำ พฤติกรรมนั้นน้อยขึ้น
พฤติกรรม	การลงโทษ	ลดพฤติกรรม ก่อให้เกิดการกระทำ พฤติกรรมนั้นน้อยลง

เปรียบเทียบการเสริมแรงทางบวก การเสริมแรงทางลบและการลงโทษ

ชนิด	ผล	ตัวอย่าง
การเสริมแรงทางบวก	พฤติกรรมเพิ่มขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าโดย _____ เจ็บปวดอย่างยิ่งเป็นสิ่งเร้าที่บุคคล _____ หนีต้องการ	ผู้เรียนที่ทำการบ้านส่งตรงเวลาแล้ว _____ ได้รับคำชม จะทำการบ้านส่งตรง _____ เวลาสม่ำเสมอ
การเสริมแรงทางลบ	พฤติกรรมเพิ่มขึ้นเมื่อสิ่งเร้าที่ไม่ _____ เป็นที่พึงปรารถนาถูกทำให้ลด _____ น้อยหรือหมดไป	ผู้เรียนที่ทำรายงานส่งตามกำหนด _____ เวลาจะไม่เกิดความวิตกกังวลต่อไป _____ ดังนั้นในครั้งต่อไปเขาก็จะรีบทำ _____ รายงานให้เสร็จตรงตามเวลา
การลงโทษ 1	พฤติกรรมลดลงเมื่อมีสิ่งเร้าโดย _____ เฉพาะสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาเกิด _____ ขึ้น	เมื่อถูกเพื่อน ๆ ว่า "โง่" เพราะตั้ง _____ คำถามถามผู้สอน ผู้เรียนคนนั้น _____ เลิกตั้งคำถามในชั้นเรียน
การลงโทษ 2	พฤติกรรมลดน้อยลง เมื่อนำสิ่ง _____ เร้าที่เขาพึงปรารถนาออกไป	ผู้เรียนที่ถูกหักคะแนนเพราะตอบ _____ ขอสอบในลักษณะที่แตกต่างจาก _____ ครูสอน ในครั้งต่อไปเขาจะไม่ _____ ตอบคำถามในลักษณะนั้นอีก

ตัวชี้แนะ คือการสร้างสิ่งเร้าให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ
ภายในระยะเวลาที่ต้องการ ซึ่งบุคคลมักจะลืมน้อย ๆ ตัวกระตุ้น คือ การเพิ่มตัวชี้แนะเพื่อการกระตุ้นพฤติกรรม
ซึ่งมักจะใช้ภายหลังจากการใช้ตัวชี้แนะแล้ว

2. ตารางการให้การเสริมแรง

ในการทดลองของสกินเนอร์ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำเอง
ดังนั้นระยะเวลาในการให้การเสริมแรงจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก ตารางการให้การเสริมแรง สามารถแยกออกได้
ดังนี้

ภาพ การเสริมแรง

ตัวอย่างตารางการให้การเสริมแรง

ตารางการเสริมแรง	ลักษณะ	ตัวอย่าง
การเสริมแรงทุกครั้ง (Continuous)	เป็นการเสริมแรงทุกครั้งที่แสดงพฤติกรรม	ทุกครั้งที่เปิดโทรทัศน์แล้วเห็นภาพ
การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน (Fixed - Interval)	ให้การเสริมแรงตามเวลาที่กำหนด	ทุก ๆ สัปดาห์ผู้สอนจะทำการทดสอบ
การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน (Variable - Interval)	ให้การเสริมแรงตามระยะเวลาที่ไม่แน่นอน	ผู้สอนสุ่มทดสอบตามเวลาที่ต้องการ
การเสริมแรงตามจำนวนครั้งที่แน่นอนของการตอบสนองที่แน่นอน (Fixed - Ratio)	ให้การเสริมแรงโดยดูจากจำนวนครั้งที่ถูกต้องด้วยอัตราที่แน่นอน	การจ่ายค่าแรงตามจำนวนครั้งที่ขายของได้
การเสริมแรงตามจำนวนครั้งที่แน่นอนของการตอบสนองที่ไม่แน่นอน (Variable - Ratio)	ให้การเสริมแรงตามจำนวนครั้งที่แน่นอนของการตอบสนองแบบไม่แน่นอน	การได้รับรางวัลจากเครื่องเล่นสล็อตตามขึ้น

3. การปรับพฤติกรรม

การปรับพฤติกรรม คือ

การนำแนวความคิดของสกินเนอร์ในเรื่องกฎแห่งผลมาใช้อย่างเป็นระบบเพื่อทำการปรับพฤติกรรมของบุคคล หลักการนี้อาจจะใช้ทั้งการเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงทางลบประกอบกัน

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยของทิวเนอร์และคณะ พบว่าในหลาย ๆ

ครั้งที่การใช้หลักดังกล่าวไม่เกิดผล นั่นก็คือแม้จะใช้หลักการชม แต่ผู้เรียนก็ยังคงมีการกระทำผิดต่อไป ดังนั้นการใช้หลักดังกล่าวควรจะใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ ด้วย

หลักการชมที่มีประสิทธิภาพ ควรจะมีลักษณะดังนี้

- (1) ควรชมพฤติกรรมที่สมควรได้รับการยกย่อง
- (2) ระบุพฤติกรรมที่สมควรยกย่องอย่างชัดเจน
- (3) ชมด้วยความจริงใจ

>> http://www.chontech.ac.th/~abhichat/Edu_Theory/Edu_skinner.htm